

DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.
Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1-10 Din.
Oglaš po ceniku.
Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Proti socialni reakciji! Za ohranitev delavskih socialnih inštitucij!

Akcija ZDSZJ v vsej Sloveniji. — Številni in impozantni protestni shodi. — Proč s socialno reakcijo! — Konec razbijaštvu! — Delavci, vkup! — Delavsko zbornico — delavcem!

Koncem leta 1925 so voščili vsem svojim bralcem (med temi je žal še vedno mnogo delavcev) srečnejše novo leto vsi meščanski časopisi: »Jutro«, »Slovenec«, »Narodni Dnevnik«. Že prve dni novega leta 1926 pa so servirali istim bralcem vesti, ki so naznanjale, da naj bi bilo novo leto še težje za delavski razred.

RR-vlada varčuje in sicer sledeče: za vojsko in mornarico so votirali »mirotvorni« kmetijci dve milijardi 415 milijonov dinarjev, za vojne zrakovce 100 milijonov dinarjev, izdatki za socialno politiko pa naj se zmanjšajo za 9 milijonov dinarjev, za narodno zdravje naj se da 14 milijonov dinarjev manj, v ministrstvu za šume in rude naj se reducirajo izdatki za 41 milijonov dinarjev in odpušči naj se iz službe 4750 uradnikov.

RR-vlada »štedi« za delavce in uradnike, povečava pa izdatke za kanone, strupene pline, vojne zrakovce, odpušča uradnike, ministrom pa daje poleg ogromnih plač še drage »reprezentativne« cigarete, avtomobile, salonske vozove itd. V delavskih družinah se širi bolezen — jetika — radi nezadostne hrane, vlažnih in nezdravih stanovanj — vlada pa odpravlja zavarovanje za onemoglost in smrt, črta prispevke za bolnice in zdravnike. Ministrom se dovoljujejo še posebne ogromne vsote za prevoz njihovih avtomobilov na »uradnih« sprehodih, 20.000 železničarskim provizionistom se je pa s 1. januarjem odvzelo legitimacije in vlada zahteva od njih, da po 30letnem službovanju na železnici plačujejo celo vožnjo zato, da se more brezplačno voziti gospoda v salonskih vagonih in v I. razredu.

Vse to naj bo novoletno darilo »narodne« vlade delavcem in uradnikom.

Kdo se je potegnil za delavstvo v tem trenutku? Klerikalci, demokrati? Ne, za te eksistirajo delavci le tedaj, ko je treba Korošca ali Žerjavo napraviti za poslanca ali ministra.

Za delavstvo so nastopile edino-le organizacije **Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije**, ki je pozvala vse delavstvo na javne protestne shode proti novemu nečuvnemu antisocialnemu činu RR vlade.

Najprej so se vršili protestni shodi v Ljubljani in Mariboru.

Ljubljana.

Veliko dvorano Mestnega doma je popolnoma napolnilo delavstvo 11. t. m. Na shodu so govorili ss. Makuc, Tokan, Marcel Žorga in Golmajer. Eno-dušni so bili njihovi govori. Tudi s. Marcel Žorga je dejal, da mora biti delavstvo enotno in da se mora boriti za reforme, če noče gladi umreti. Sedaj naj s. Žorga tem svojim besedam primerno tudi v resnici dela za enotnost. Po končanih govorih je dal predsednik s. Jernejčič na glasovanje resolucijo in protestno brzojavko. — Kot eden so dvignili vsi delavci svoje trde, žuljave roke, ki so jasno govorile, da niso samo za resolucijo, temveč tudi za to, da uporabijo vsa sredstva za izvršitev delavskih zahtev. Sprejeta resolucija in protestna brzojavka se glasita sledeče:

Resolucija.

Ljubljansko delavstvo, zbrano dne 11. januarja v Mestnem domu na protestnem shodu proti nameranim redukcijam socialno-političnih inštitucij, je sprejelo po zaslišanju tozadevnih referatov sledečo resolucijo:

Na zborovanju zbrano delavstvo ugotavlja:

1. da so z izjemnimi zakoni ukinjene skoro vse socialne pravice;
2. da nalaga naš državni proračun širokim množicam neposrednih slojev ogromna bremena, ker krije 90 odstotkov izdatkov z davki na življensko in oblačilno potrebščino, s čimur se vstvarja neznozna draginja;
3. da se je naložil delavstvu pri vsem tem še krivični davek na delavske plače, potom katerega se je doseglo, da so neposredujoči sloji povprečno tudi z direktnimi davki enako obremenjeni kakor posedujoči;
4. da pa se vsi ti ogromni državni dohodki ne trošijo v produktivne, temveč v prvi vrsti v neproduktivne svrhe, t. j. za militarizem in birokracijo, vsled česar postaja potreba po štednji v državnem proračunu v resnici nujna;
5. da pa začenja štediti naša vlada tam, kjer se štediti ne more in kjer štednja tudi nič izdati ne more. Vlada hoče reducirati borze dela, poslabšati inšpekcije dela, znižati drž. prispevek za zavarovanje delavcev — kljub temu, da so zgornje inštitucije nujno izgradnje potrebne, in kljub temu, da je državni prispevek za delavsko zavarovanje daleč od tega, da bi bil odškodnina za škodo, ki so jo utrpeli zavodi za zavarovanje delavcev samo vsled devalvacije denarja;

6. da pa vse to še ni dovolj: da zadržuje vlada še dalje od delavstva za podpiranje brezposelnih zbrani denar, tako da ne stoji socialnemu zlu brezposelnosti samo tako brezbržno nasproti, kakor ni to v nobeni drugi državi, temveč zadržuje celo v ta namen zbrani delavski denar;

7. na zborovanju zbrano delavstvo se ne čudi, da je gospod minister za socialno politiko, ki je mogel vse to dopuščati in mirno gledati, naposled ugotovil, da bi se moglo reducirati tudi ministrstvo za socialno politiko.

Proti vsemu temu vlaga na zborovanju zbrano delavstvo najostrejši protest in zahteva:

1. da se reformira davčna zakonodaja s ciljem, da se odpravijo bremena, ki so naložena neposredujočim slojem ter ukine davek na ročno delo;
2. da se izboljša organizacija borz in inšpekcij dela, da se izvede zavarovanje zoper bolezni, onemoglost, starost in brezposelnost ter se te inštitucije izroče v upravo delavstvu;
3. da se dajo od delavstva zbrani fondzi za podpiranje brezposelnih delavstvu brez odlašanja na razpolago, da se uporabijo v tiste namene, v katere so bili zbrani;
4. da se ministrstvo za socialno politiko reformira tako, da bo odgovarjalo ciljem, kojim mora služiti;
5. delavstvo energično zahteva, da se odpravijo vsi izjemni zakoni ter upostavi svoboda govora, tiska, zborovanja in združevanja.

Brzojavka.

Ministrstvo saobraćaja — Beograd.

Združene železničarske in delavske organizacije, zbrane na protestnem shodu v Ljubljani, najenergičnejše protestirajo proti ukinitvi voznih ugodnosti provizionistom ter zahtevajo, da se tem takoj prolongirajo stare legitimacije. V nasprotnem slučaju bomo porabili vsa zakonita sredstva za ohranitev starih pravic. — Predsedstvo shoda.

V nedeljo, dne 17. t. m., so se vršili protestni shodi proti socialni reakciji in za ohranitev Delavske zbornice delavstvu po vseh velikih industrijskih krajih, tako na Jesenicah, v Trzinu, v Zagorju, v Litiji, v Hrastniku, Velenju, Črni, Prevaljah, Rušah, v Krmelju, Murski Soboti, Ljutomeru, Domžalah, Zabukovci, Borovnici, Mariboru itd.

Ne bomo podrobneje poročali o vseh teh shodih, ker ni prostora. Hočemo poudariti le eno, kar je značilno za vsa ta delavska zborovanja.

Zborovanja so se vršila pod vplivom božičnega strokovnega kongresa, ki je definitivno potrdil popolno enotnost delavskega strokovnega gibanja v Sloveniji; pod dojemom kongresa, s katerega so odšli po vseh, mestoma živahnih diskusijah vsi delegati iz sto in sto krajev ter tovarni s prepričanjem, da se delavsko gibanje konsolidira, s trdno voljo, da organizirajo večino delavstva v enotnih strokovnih zvezah.

Delavstvo je na vseh zborovanjih pokazalo svojo zavest, da je rešitev delavstva delo delavcev samih. Tudi naše protestne resolucije bodo zalegle in pomagale le tedaj, ako bo večina delavstva stala za svojimi sedaj enotnimi strokovnimi zvezami.

Večina delavcev si je v preteklih žalostnih letih mislila pomagati s Korošcem, Žerjavom, Radičem, Pašičem. Večina delavstva je sedaj tudi na svojih ramenih poskusila, da nima pričakovati pravice od onih, ki so mu vedno delili le krivico, rezali trd kruh in spleтали vedno hujši bič. Rešitev je le v delavstvu, to se pravi, v tem, da se delavstvo združi v svojih enotnih, razrednih organizacijah.

Najboljši odgovor na socialno reakcijo je in bo: strnjenje delavskih vrst.

Pa še nekaj drugega je spregovorilo delavstvo na teh zborovanjih: besedo proletarske odločnosti in discipline. V vseh teh letih korupcije, demoralizacije in reakcije je bolehalo naše gibanje bolj kot kdaj prej na osebnem intriganstvu, čevkanju, razdiranju, notranji nedisciplini. To je treba iztrebiti iz delavskih organizacij, ker je nevredno proletarskega razreda, ki ni samo rušilec preteklosti, ampak tudi stvaritelj bodočnosti.

Rudarji, železničarji, kovinarji in drugi delavci so v nedeljo tudi manifestirali pod parolo:

Delavsko zbornico — delavcem!

Proletariat je po obznani izgubljal pravico za pravico, eno pridobitev za drugo. Tega ne sme več dopustiti, ampak se mora odločno postaviti v bran: Gospoda, do tu je šlo, sedaj se pa ne umaknemo več! Prvi in najuspešnejši odpor delavstva proti vsem reakcionarjem je osvojitve delavske zbornice. In delavstvo si bo pridobilo večino v novi delavski zbornici, ker enotno in složno dela. Tudi kandidatna lista ZDSZJ za delavsko zbornico je

veren izraz volje članstva strokovnih organizacij. Kandidate so volile poedine strokovne zveze, soglasno jih je potrdil strokovni kongres. Kandidati so pristaši levega in desnega krila proletarske fronte, vsi pa so proletarski stvari vdani borci.

Razženimo delavske sovražnike!

V tem bojnem znamenju so šli udeleženci vseh teh shodov nazaj v sajaste tovarne in temne rudnike. In složno delo je v resnici rodilo uspeh:

Rdeči so industrijski kraji

Že danes lahko ugotovimo, da je lista ZDSZJ zmagala z večino glasov v vseh industrijskih krajih: rdeče so ljubljanske, celjske, mariborske tovarne, rdeče so Trbovlje, Jesenice, Zagorje, Litija, Šoštanj, Ptuj, Trzin, Črna itd. itd., delavstvo je pri teh volitvah v delavsko zbornico spodilo iz tovarni, rudnikov in z železnice vse sovražnike, ki so se tu v prošli dobi delavskega razcepa vgnezdili s hinavsko, prijazno frazo »socialnosti« na ustih in z zarotniškim bodalom na hrbtu.

Gospoda je razburjena.

»Jutro«, »Slovenec«, »Narodni Dnevnik«, vse grmi in protestira proti — rdečemu terorju.

Ko so 1. 1919 delavske čete manifestirale po ljubljanskih ulicah pod rdečimi prapori, ko so ljubljanske ceste odmevale od trdih delavskih korakov, je »Sloven. Narod« napisal uvodnik »Rdeči teror«.

Potem pa je ta beseda za šest let izginila iz našega meščanskega časopisja, kajti v teh šestih letih ni bila ulica več delavska, ampak sokolska, orlovska, orjunska... Dobro je bilo za buržuje, delavec pa je stradal in zmrzoval v baraki, v vlažni kleti.

Po šestih letih pa gospoda zopet grmi o delavskem terorju. Klerikalci so pozabili na demokrate, demokrati na klerikalce, oboji na radikale — vsi protestirajo proti delavskemu terorju. »Avtonomistični« klerikalci kličejo na pomoč srbijskega radikalnega komisarja, ki naj pregleda delavski teror v Sloveniji.

Zakaj ta vznemirjenost? Odkod naenkrat ta delavski teror?

Zaloška cesta, 1. junij v Trbovljah, Fakinov umor, 12urni delovni čas, 3,3 % davek na delo, teptanje vseh zakonov o zaščiti in zavarovanju delavstva — to so težki križi, ki jih je mlada jugoslovanska buržuazija šest let nekažnovano nalažala na delavska ramena. Gospodi je šla pšenica v klasje. Delavstvo je vedno bolj klonilo svoj hrbet.

Sedaj ga je pa vzravalo. Enotne delavske organizacije so se v tem volilnem boju spopadle s kapitalisti. In enotna delavska organizacija, složen delavski nastop, disciplinirano delo strokovnih zapupnikov se je izkazalo močnejše kakor pa ves teror klerikalnih in demokratskih podjetnikov.

Da prikrijejo svoje šestletno reakcionarno početje, teror in nasilja svojih podjetnikov v teh volitvah, kriče danes meščanske stranke o — delavskem terorju.

Kričite, kličite komisarje na pomoč, protestirajte, gospodje, vse vam ne bo nič pomagalo, kajti zmaga liste ZDSZJ je nezogibna in njena zmaga je prvi obračun z vsemi sovražniki delavskega razreda.

Sodrug, delavci, delavke! V nekaj dneh bo volilni boj končan. Napnite te zadnje dni vse sile, da zmagate!

Delajte, agitirajte, pobirajte kuverte, obiščite raztresene delavce!

Delavska zbornica mora biti res delavska. Ko si priborimo njo, se ne bomo dali uspavati po prvi zmagi, ampak bomo šli naprej, samo naprej. Ta zmaga naj nam služi le za nadaljnje naskoke na kapitalistično trdnjavo. Ta zmaga bo pomenila, da je organizirano delavstvo započelo enoten boj proti ofenzivi kapitala.

Delavci, na okope!

Delavci, utrdite trdnjave — svoje strokovne organizacije!

Delavsko zbornico — delavcem!

Naša kandidatna lista

za volitve v Delavsko zbornico za Slovenijo.

Lista nosi naslov:

Združena delavska strokovna zveza Jugoslavije.

Kandidatje:

Namestniki:

Tek. št.	Ime in priimek, kraj stanovanja kandidata	Tek. št.	Ime in priimek, kraj stanovanja namestnika
1.	France Svetek, tajnik, Selo p. Moste.	1.	Franc Jernejčič, delovodja v žel. skladišču, Ljubljana.
2.	Ivan Makuc, upravnik, Ljubljana.	2.	Anton Sušteršič, mizar v pivov., Ljubljana.
3.	Josip Ošlak, tipograf, Maribor.	3.	Franc Sterbal, tesar, Maribor.
4.	Franc Pliberšek, rudar, Trbovlje.	4.	Alojz Haberka, rudar, Trbovlje.
5.	Franc Ravnik, žebjar, Jesenice.	5.	Ludvik Böhm, strojnik, Bled.
6.	Aleksander Trškan, kotlar na železnici, Moste pri Ljubljani.	6.	Anton Furar, sprevodnik cestne železnice, Ljubljana.
7.	Alojz Sedej, uradnik, Ljubljana.	7.	Ivan Vuk, privatni uradnik, Ljubljana.
8.	Rado Čelešnik, uradnik Moste.	8.	Valentin Vrhunc, sklad. poslovodja, Ljubljana VII.
9.	Martin Plankar, strojnik, Celje.	9.	Alojz Kranjc, čevlj. pomočnik, Celje.
10.	Franc Dolinar, rudar, Črna pri Prevaljah.	10.	Jakob Vodopivec, mizar, Celje.
11.	Ulrik Vospernik, natak, Ljubljana.	11.	Jakob Sedej, plač. natak, Ljubljana.
12.	Jurij Arh, strokovni tajnik, Zagorje.	12.	Ivan Ravnikar, rudar, Zagorje.
13.	Joža Golmajer, strokovni tajnik, Ljubljana.	13.	Janez Ropret, strugar, Ljubljana.
14.	Ivan Kruschitz, strugar pri rudn., Trbovlje.	14.	Martin Strouhal, pek. pomočnik, Celje.
15.	Andrej Bradeško, strok. tajnik, Ljubljana.	15.	Alojz Erjavc, mizar, Ljubljana.
16.	Karol Podbršček, kurjač pivov. »Union«, Štepanja vas.	16.	Anton Belec, pek. pomočnik, Moste.
17.	Lovro Jakomin, čevlj. pomoč., Ljubljana.	17.	Joža Karu, usnjarski pomočnik, Ljubljana.
18.	Anton Prezeli, krojaški pomoč., Ljubljana.	18.	Rudolf Nič, kraj. pomočnik, Ljubljana.
19.	Ignac Mlinar, predilniški delavec, Tržič.	19.	Ignac Ahačič, čevlj. pomočnik, Tržič.
20.	Štefan Matjašič, miz. pomočnik, Maribor.	20.	Franc Skuk, miz. pomočnik, Maribor.
21.	Franc Kuder, rudar, Trbovlje.	21.	Jakob Gnilšek, rudar, Trbovlje.
22.	Emanuel Janežič, klepar, Celje.	22.	Franc Vrhunc, trg. pomočnik, Ljubljana.
23.	Franc Vrhovc, zidar, Ljubljana.	23.	Vinko Zalaznik, skladiščnik, Ljubljana.
24.	Mici Ajdišek, delavka, Trbovlje.	24.	Kristina Rakovec, blagajničarka, Ljubljana.
25.	Franc Bučan, mizar v tobačni tovarni, Ljubljana.	25.	Franc Černe, delav. v tob. tov., Ljubljana.
26.	Edo Hiršl, strojnik, Litija.	26.	Filip Sluga, delavec v predilnici, Litija.
27.	Vincenc Zajc, usnj. pomočnik, Šoštanj.	27.	Anton Koradej, usnj. pomočnik, Šoštanj.
28.	Josip Kramarič, strojnik, Ptuj.	28.	Izidor Premužič, usnjarski pomočnik, Ptuj.
29.	Ivan Mally, ključavničar, Kamnik.	29.	Alojz Bešter, orodničar, Kamnik.
30.	Alojz Tanšek, rudar, Hrastnik.	30.	Alojz Hudi, steklar, Hrastnik.
31.	Peter Jenko, rudn. kovač, Kočevje.	31.	Josip Deršek, rudar-kopač, Kočevje.
32.	Franc Ferfolja, miz. pom., Verd-Verhnik.	32.	Franc Stare, lesni delavec, Stari trg.
33.	Mirko Weinberger, steklar, Zagorje ob Savi.	33.	Alojz Ranzinger, steklar, Zagorje.
34.	Franc Lepko, strojni pomočnik, Guštanj.	34.	Josip Sorre, ključavničar, Guštanj.
35.	Karol Čeh, pek. pomočnik, Maribor.	35.	Stanko Premužak, kovač, Maribor.
36.	Vinko Podržan, livar, Muta ob Dravi.	36.	Franc Pesjak, kovač, Kropa.
37.	Zdravko Vister, tov. delavec, Dobrava.	37.	Jurij Srebotnik, mizar, Muta ob Dravi.
38.	Franc Košak, rudar, Zabukovca.	38.	Franc Tratar, rudar, Zabukovca.
39.	Ivan Majer, tesar na železnici, Maribor.	39.	Franc Juhant, voznik, Ljubljana.
40.	Franc Rome, papir. delavec, Vevče.	40.	Viktor Kuralt, pap. delavec, Medvode.
41.	Alojz Lah, čevlj. pomočnik, Maribor.	41.	Marija Dolžan, tov. delavka, Ljubljana.
42.	Karl Brinovar, natak, Celje.	42.	Adam Črešnar, natak, Celje.
43.	Franc Rausch, pom. delavec, Ruše.	43.	Fekim Halinić, delavec, Ruše.
44.	Franc Kragelj, rudar, Krmelj.	44.	Leopold Pintarič, rudar, Krmelj.
45.	Jožef Pezdirc, mizar pri rud., Rajhenburg.	45.	Anton Zupančič, kopač, Rajhenburg.
46.	Janez Lazar, ključavničar, Murska Sobota.	46.	Janez Ferlan, usnj. pomočnik, Ljutomer.
47.	Josip Polanc, kopač, Velenje.	47.	Franc Deberšek, rudar, Velenje.
48.	Ivan Dvoršak, mestni delavec, Maribor.	48.	Ivan Hojnik, kraj. pomočnik, Maribor.
49.	Jakob Mesojednik, užitijski nadzornik, Ljubljana.	49.	Minka Mohar, šivilja, Ljubljana.
50.	Franc Dolinar, tov. delavec, Javornik.	50.	Filip Mezgol, kovač, Lesce.

K obletnici Leninove smrti.

Lenin je bil genij. Genij se rodi v sto letih enkrat. In od genijev kot voditeljev delavskega gibanja pozna doslej zgodovina le dva: Marxa in Lenina.

In obe krili našega enotnega strokovnega gibanja se bosta strinjali v tem, da se tudi mi kot člani strokovnih razrednih organizacij poklonimo Leninovemu spominu ob dvestletnici njegove smrti.

Nas zanima predvsem Leninovo stališče napram strokovnemu gibanju.

Glavno Leninovo geslo je bilo vedno **enotnost proletariata**, v prvi vrsti strokovnih organizacij v boju za končne cilje delavskega razreda — za socializem. Mislimo, da ne more noben zaveden in iskren proletarec obdolževati Lenina kot razkolnika delavskih vrst. V Rusiji so bile strokovne organizacije vedno enotne, čeprav je prišlo tam mnogo prej do medsebojnega političnega boja med menjševiki (socialdemokrati) in boljševiki (komunisti). Lenin je odločno nastopil proti onim boljševikom, ki niso mogli razumeti, da je neobhodno potrebno enotno strokovno gibanje. Še več! Ko v času najhujše caristične reakcije niso bile dovoljene v Rusiji nobene razredne strokovne organizacije, je Lenin dejal, da morajo iti delavci tudi v organizacije policijskih agentov in se tam udeleževati. On je bil vedno za to, da socialisti delajo tako, kakor zahtevajo razmere in delavski interesi.

Lenin je ob koncu svojega političnega življenja dejal vsem: V masi! Brez mas, brez delavske enotnosti ni zmage. Tega prav nič ne izpreminja dejstvo, da je bil Lenin ustanovitelj politične III. komunistične internacionale. Politični razkol je bil v oni revolucionarni povojni situaciji neizogibna potreba, toda nikak cilj sam zase. Razkol na političnem polju, protest proti prevelikemu oportunizmu v tedanji situa-

ciji je moral že v bližnji bodočnosti voditi k zopetni upostavi enotnosti na podlagi neizprosne razredne boja. Mi smo žive priče tega procesa.

Toda tudi v najreakcionarnejši situaciji, ko je izgledalo, da bo revolucija objela ne samo Rusijo, temveč celo Evropo, je bil Lenin najodločneje proti vsakemu cepljenju in razdiranju strokovnih organizacij.

Kaj je v današnjem položaju dolžnost vseh onih, ki so jim Leninove ideje res svete?

Delati tako, kakor to zahtevajo delavski interesi. In kaj zahtevajo ti interesi?

Boj proti socialni reakciji, obrambo najosnovnejših delavskih pravic. Ta boj pa more biti uspešen le tedaj, **ako se združijo vse proletarske sile.**

Utrjevanje strokovnega gibanja, utrjevanje proletarske bojovne enotnosti je torej nujna naloga vseh pravih leninistov.

Sodrug dr. Ljudevit Perič

župan ljubljanski.

Delavski pokret je zopet izgubil moža, plemenitega značaja, s. drja. Ljudevita Periča.

Pokojni Perič je bil sin železničarja. Rojen je bil dne 4. avgusta 1884 v Borovnici. Že v rani mladosti je izgubil očeta, za njegovo nadaljno vzgojo je skrbela njegova mati. Jasno je, da je v takih razmerah trpel pomanjkanje. Ko je dovršil vseučilišne študije v Pragi, se je posvetil advokaturi.

Dr. Perič se je že kot dijak zanimal za delavski pokret. Po dovršenih študijah se je naselil v Ljubljani, kjer je ob izbruhu vojne moral v vojno, ter prišel v rusko ujetništvo, odkoder je šel kot prostovoljec v srbsko prostovoljno legijo. Po prevratu se je vrnil domov. Najprej ga je poslala socialno demokratska stranka na prvo konferenco dela v Washington. Tam je imel ob tej priliki daljšo turnejo predavanj in shodov.

Zlasti omembe pa je vredno tudi njegovo delovanje kot župan ljubljanski. Njegova trda roka, njegov značaj, njegova resnost in iskrenost se na prav lep način uveljavljajo v tem njegovem delovanju, da si je bil dvakrat odstavil kot župan in enkrat kot gerent. V ljubljanski občini je kljub vsem oviram, ki so mu jih delali nasprotniki, zgradil skoro 200 stanovanj, izvedel socialno zavarovanje za mestne nameščence, izdelal zanje službeno pragmatiko, ustanovil socialni odsek, izboljšal preskrbo mestnih siromakov, ter izdelal mnogo lepih načrtov za napred in razvoj mesta.

Nimamo prostora, da bi naštevati vse njegove zasluge. Te stvari naj pač delavski časopisi delavstvu obrazložijo.

Dr. Perič je bil v delavskem pokretu jako markantna oseba; odkritosrčen je bil in iskren, ni poznal praznih besed, ampak le dejstva. Zaradi tega ga je spoštoval vsak, kdor ga je poznal. V zadnjem času je bil bolehen. Kljub temu pa je z nestrpnostjo pričakoval, da se proletarijat zedini ter povsod tudi vplival na to.

Kal boleznij je dobil v svetovni vojni. Težko izgubo čutimo, težka izguba pa je zadela tudi njegovo rodbino, kateri izrekamo iskreno sožalje.

Blag mu spomin!

Opozorilo vsem volilnim odborom.

Držite se točno poslednje okrožnice glavnega volilnega odbora ZDSZJ o pošiljanju pobranih in podpisanih kuvert. Sicer lahko pridejo kakšni naši glasovi v nasprotno roko. Vse prinesite natančno na določena zbirališča in sicer osebno. Nič po pošti!

Sestavite takoj pritožbe, potrjene s pričami o nasiljih, ki so jih kjerkoli uganjali podjetniki!

Vse glasovnice, katere se pošljejo po pošti krajevnim uradnim volilnim odborom, so neveljavne. Krajevnim volilnim odborom se more oddati glasovnice samo osebno in še to samo 2. februarja.

Neveljavne so tudi vse glasovnice, katere prejme glavni volilni odbor za volitve v delavsko zbornico pred 2. februarjem.

Zato pa naj vse glasovnice v vsakem kraju zberejo naši krajevni volilni odbori tako, kakor je povedano v gori omenjeni okrožnici, in naj jih skrbno varujejo, dokler ne pride po nje odposlanec našega glavnega volilnega odbora, pooblaščen s podpisom ss. Svetka in štuklja. Mi bomo potem izročili vse v pravem času glavnemu volilnemu odboru delavske zbornice.

Glavni volilni odbor Združ. Delav. Strokov. Zveze, pošt. predal 72, Ljubljana.

Narodno-socialistični in Bernotovi delavci glasujejo za listo ZDSZJ.

Iz ogorčenja in protesta proti temu, da so se gg. Juvan, Kravos & Co. zvezali z demokratskimi kapitalisti, so sklenili narodno socialni delavci, da glasujejo za listo ZDSZJ, ker jim je naš program vsekakor bližji kakor pa program podjetnikov, ki uganjajo v teh volitvah najhujša nasilja nad delavci. Vrh tega je »Neodvisna delavska lista« tudi neveljavna, ker se na njej nahaja kandidat, ki so ga gospodje svojevoljno postavili na listo, ne da bi ga o tem vprašali.

Ker delavci pristaši »Naprejeve« struje in večinoma člani ZDSZJ dobro vedo, da v teh volitvah ne gre niti za pravilnik, niti progresivni davek, ampak za vprašanje: ali — ali, ali dobé podjetniki delavsko zbornico, ali združeni delavci, glasujejo vsi poštteni Bernotovci, ki so iskreni socialisti, za ZDSZJ. To Bernotu ni všeč, zato ga bo pa tudi zapustil zadnji delavec.

Kočevski pekel.

Pri nas je še okrog 300 rudarjev od 1100, kateri so bili zaposleni po vojni, pa še ti čakajo vsaki dan, kdaj jih vržejo na cesto. Po večini delajo ti rudarji na prostem (Tagbau) ali na takozvanih dnevnih kopih le mali del dela v rovu, kjer opravljajo le najnujnejša dela. Če pride človek danes v rudnik, ga skoraj več ne prepozna. Rovi so po večini zasuti, polomljeni les leži vse križem, hodniki so nesigurni in je vedno nevarnost, da se sesedejo. Dela se v akordu, toda ta akord je takšen, da se sam ratatelj ne spozna na ta člen v suženjski verigi. Ako delaš proti dnevnim plačam, zaslužiš 25—30 Din, ako delaš v akordu, dobiš isto. Ako si zlomiš roko ali nogo in nisi sposoben za nobeno delo, potem ne dobiš seveda takorekoč ničesar. Sicer pa ni potreba še posebnega navedenja vseh nevarnosti in trpljenja in pribiti je samo eno: razmere v kočevskem rudniku se dajo primerjati le s trpljenjem kitajskih kulijev in črnih sužnjev. Križev pot teh kočevskih rudarjev bi tvoril snov za najbolj pretresljive romane. Vsi, ki se zanimajo, pravzaprav bi se morala zanimati za to vsa

javnost, pridite v Kočevje in si na licu mesta oglejte pekel, kakršen je nastal v sedmem letu »osvobodjenja jugoslovanskega ljudstva«.

Naj navedem nekoliko primerov: Vsakih 15 dni je izplačilo, ob katerem se odbije od zasluška prispevek za bratovsko skladnico, ročni davek, ogromne kazni, ter seveda tudi vse one dni, ko so spodili rudarje domov, radi dežja, snega in podobno, tako da dobi rudar 50—100 dinarjev.

To je plača — polmesečni zaslužek — rudarja v Kočevju. Kdo naj živi s tem pol meseca? Čudeže bi morala delati rudarjeva žena, da bi preskrbela celo družino. Videl sem celo vrsto družin, ki zadnja dva dneva pred izplačilom niso imeli ničesar za jesti. Razumljivo je tudi potem, da so vse rudarske družine, oče, mati in otroci, razcapani. Njih obleka obstoji iz samih krp, tako, da prvotnega blaga ni niti več videti na obleki, ako se smejo te cape še tako imenovati.

Videl sem siromaštvo že marsikje na tem kapitalističnem svetu, toda takih gorostastnosti, nekaj tako nezaslišanega in tako brutalnega, kot je to v kočevskem rudniku pod vodstvom ravnatelja Biskupskega, ni menda nikjer več na svetu.

Hišnik pri rudniku je neki vpokojen. Žandar, po imenu Lipovc. Ta žandar hodi že ob 6. uri zjutraj po koloniji in preiskuje rudarska stanovanja, ako se morebiti ne skriva kje kak »boljševik«. Seveda bi to storil tudi lahko kasneje, ne da bi mučil družine, ali on baš v tem uživa, da pokaže sužnjem svojo moč in vzvišenost nad umazanimi rudarji. Tudi po noči plazi okrog oglov in ogleduje, ako nima katera družina po 10. uri zvečer še prižgano električno luč. In gorje, ako ujame takega grešnika, drugi dan mu brez usmiljenja odvzame luč. Izgovori, da je otrok bolan ali pa da je imel rudar to in ono najno delati, ne pomagajo. On je prvi za ravnateljem in njemu se mora pokoravati vse. On povzroča umetne prepire, tako da hujska rudarje proti kmečkim žen-skam, ki hodijo po vodo k vodnjaku, češ, da niso v to upravičene, sam pa jim vporabo vodnjaka dovoljuje. Na ta način se skuša večkrat neljubih mu delavcev iznebiti.

Rudarje, ki delajo na dnevnem kopu, se ob slabem vremenu požene domov, brez ozira na to, da so delali po eno ali dve uri in so že do kože premočeni. Praznuij in suši obleko doma, seveda brez vsake odškodnine za pričetno delo. Naravnost kulturna sramota pa je gledati paznika, kako stoji na posebnem vidnem mestu s palico v roki in priganja kolonijalne kočevske sužnje k delu. Če si rudar prižge cigareto, je prvič kaznovan za 50 dinarjev, drugič pa je odpuščjen. Ako ima kdo pogum in se pritoži pri ravnatelju proti neštetim krivicam, mu ta ironično odgovori: »Saj vas ne silim, da delate pri meni, pojdite tja, kjer dajo letno deset vozičkov premo-ga in ne samo osem, kot pri nas. Pojdite tja, kjer vas bodo boljše plačali, saj meni ni nič za vas.« Pritožba je rešena. Sploh so pa grožnje z odpustom iz službe na dnevnem redu in tudi v resnici mora vsak mesec po nekaj rudarjev proč.

Ob takih prilikah se po navadi med ravnateljem in rudarjem razvije naslednji dialog:

Ravnatelj: »Vi ste slab delavec in vas moram radi tega odpustiti.«

Rudar: »O, seveda, to je že mogoče, da sem nekoliko slabejši, kot pred 20 leti, ko sem prišel v delo. Postaral sem se in oslabil od naporov dela.«

Ravnatelj: »Tiho in marš ven, sicer te vržem iz pisarne.«

Konec te tragedije pa je, da pride v 24 urah berič in pohištvo rudarja roma na sneg ali dež. Rudar z družino ostane brez stanovanja in brez — zaslužka — na cesti. V stanovanje pa se naloži premog ali drva, največkrat pa stoji prazno in čaka novega sužnja.

Kdo bi naštel vse te krivice, ki se gromadijo dan na dan na dušo in telo tlačiteljev. Delavstvo je popolnoma obupano in pasivno vsled brezpravnosti in bede. Gladne družine vijejo roke in kličejo po maščevanju! Ali ta pekel, ki je hujši od Dantejevega, je predaleč od človeških pravic in klici ostanejo glas vpijočega v puščavi. Kje je državno pravičnost, da zapre te izkoriščevalce, te parazite rudarjev in nedolžnih otrok? Kje je državna rudarska oblast, da izčisti ta avgijev hlev? Kje je društvo za varstvo živali, ki skrbi za pse, naj vsaj ono nekoliko poskrbi za to rajo. To, kar se godi s kočevskimi rudarji, je kulturni škandal za celo Slovenijo. Kje ste krščanski in narodni sleparji, ki ob vsakih volitvah lovite pri nas glasove, da prikličete kako pomoč za ta pekel? In kaj delate vi rudarji, da se ne zganete in ne ustanovite razredne strokovne rudarske organizacije in z njeno pomočjo ne požene svojih parazitov, kamor spadajo. Kadar gori hiša, bi morali vsi gasiti, da se požar ne razširi, proti vnebovpjočim krivicam, ki se gode v Kočevju, bi morale na plan vse delavske strokovne organizacije ter pomagati osvoboditi kočevske sužnje.

Rudarji in vsi delavci! Zbirajmo denar, da rešimo kočevsko brezpravno rajo, da tožimo trboveljsko premogokopno družbo in njene valpte za krivice, ki jih vrše nad rudarji.

Eno sredstvo pa je najuspešnejše in to je: »**Ojačimo naše razredne strokovne organizacije.**«

Končno bodi gospodu Biskupskemu povedano, da teh vrst ni pisal rudar, temveč nekdo, ki so mu razmere dobro znane in ki bo poskrbel, da javnost o vašem peklu zve še več.

„Delavska zbornica“ je rdeča!

Zmaga je naša! Tepeni so črni generali, poraženi so kapitalistični priganjači, od fašističnih prvakov, do zakrinkanih delavskih sovražnikov, Efijski so prejeli plačilo. Prekrižani so njihovi računi, uničeni so njihovi upi, črni naklepi so ponešrečili. Armada kapitalističnih priganjačev in hlapcev je naskočila trdnjavo, ki jo je po dolgih letih ponižanja in porazov zgradilo razredno zavedno delavstvo, naskočila je vrste trdno sklenjene, na mase solidarne in disciplinirane.

Odbit je napad, sovražnik poražen, utrujen, na pobegu; razredno zavedno delavstvo triumfira. Delavska zbornica je priborjena, oteta; prvi neprecenljivi uspeh v boju proti reakciji. Prva zmaga v obrambnih pozicijah! To je konec obrambnega boja! Delavstvo že formira svoje odrede, da v viharnem naskoku, v ofenzivnem zaletu zareže globoko v sovražno ozemlje črne reakcije, da ji bodo enkrat za vselej prešle skomine po tem, kar delavski razred imenuje svoje. Osvobodili bom sužnje, sinove lastne krvi, tirjali odvzete pravice, dokler ne bo poravnani poslednji račun; ne bo premirja brez zmage!

Težak je bil boj! Sovražnik je preizkušal svoja najučinkovitejša sredstva: laž, prevaro, obrekovanje, blatenje, sumničenje, podtikanje. Naši zaupniki in voditelji so bili predmet koncentričnih napadov, ki jih je dnevno bruhalo sovražno meščansko časopisje. Česa niso podvzeli, česa ne preizkusili, samo da bi uspeli, da bi ločili mase od zaupnikov, da bi delavcem omajali vero v svojo moč, da bi zrušili solidarnost in disciplino.

Ni bilo boja, ki bi bil tako ogaben, kakor ta, ki so ga vodili v farovžih gospodje s tonzuro, ki so spovednico in leco stavili v službo stranke klerikalnih kapitalistov. Ni bilo boja, ki bi bil tako težaven, kakor ta, ki so ga vodili fašisti, prikriti sovražniki delavcev s trikoloro, sladko besedo na ustnih, z bičem za hrbtom, podpirani od kapitalističnih mogotcev in njihovega tiska. In z njimi v isti fronti so stali Efijski, ki so v odločilni uri izdali svoje sodruge. Stranka Zaloške ceste, stranka obznane, trboveljski morilci in stranka republikanske prevare — so jurišali.

Proti redukciji rudarjev.

Trboveljska družba hoče odpustiti zopet precejšnje število rudarjev, češ, da ni dela.

»Zveza rudarjev Jugoslavije« je zato za soboto, dne 23. t. m. sklicala v Trbovljah javni delavski protestni shod. O shodu bomo še poročali.

Rudarji, zavarujte se — s svojo enotno strokovno organizacijo!

Razglas Inspekcije Dela v Ljubljani.

Izdanje uradnih potrdil inozemcem, ki so bili zaposleni na ozemlju naše države pred 14. junijem leta 1922.

Na temelju predpisa § 7 pravilnika o zaposlevanju tujih delavcev (Uradni list št. 262/108 ex 1925), ki ga je dne 24. decembra 1925, pod št. »O« br. 376/IV, izdal g. minister socialne politike, se pozivljajo vsi oni inozemci, ki so bili zaposleni na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev že pred dnem 14. junija 1922. leta, da vložijo pri tukajšnjem uradu prošnje v svrhu izstavitve uradnih potrdil, da se nanje odredbe § 103, zakona o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1923 ne nanašajo.

Obenem s pravilno (Din 25.—) kolkovano prošnjo treba predložiti povsem verodostojne dokaze, da so bili res zaposleni na ozemlju naše države že pred dnem 14. junija 1922. Razen tega naj predlože tudi dokaze o svoji strokovni kvalifikaciji, vrsti posla, ki ga opravljajo in podatke o podjetju (podjetjih), kjer so (oziroma so bili) zaposleni.

Na temelju teh prošenj bo Inspekcija dela izstavila proslcem potrebne uradne izkaznice, da zanje predpisi § 103 zakona o zaščiti delavcev ne veljajo in da smejo biti svobodno in brez oviranja zaposleni na ozemlju naše države.

Teh prošenj ne morejo vlagati delodajalci, temveč jih morajo vložiti prizadeti inozemski delavci, oziroma uslužbenci s a m i in brez ozira na vrsto in značaj njihovega posla.

Rok za vlaganje prošenj poteče z dnem 28. februarja 1926.

Proti inozemcem, ki bi v stavljenem roku neopravičeno ne vložili predpisanih prošenj, bo Inspekcija dela uvedla z zakonom predpisano kazensko postopanje. Razen tega se bo smatralo, da veljajo zanje predpisi § 103 zakona o zaščiti delavcev in se jim bo v slučaju, da nimajo potrebnega uradnega dovoljenja za zaposlenje, v smislu predpisa § 20 gori navedenega pravilnika prepovedala nadaljna zaposlitev v naši državi.

Inspekcija dela v Ljubljani, dne 7. januarja 1926.

Ko so naleteli na nezlomljiv odpor, so pozvali podjetnike na pomoč, da bi delavstvo z grožnjami prisilili, da izda samo sebe, da izroči svoj glas, da kapitulira. Ponesrečil je ogabni poizkus, ki kaže jasno, kako pojmujejo volilno svobodo tisti, ki govore o demokraciji.

Poslanci in oznanjevalci slovenske avtonomije so si izmislili pravljice o rdečem terorju, potem ko so videli, kako se umikajo njihovi hlapci iz volilnega boja. Zatekli so se po pomoč k od njih osvraženi centralistični vladi, složno, roko v roki so potrkali na vrata skupno z izdajalci slovenskega naroda, kakor jih oni imenujejo. Prišel je komisar, ki naj bi nadomestil njihove agitatorje, ki naj bi »državi nevarnim elementom« agitacijo sploh prepovedal. To pot so se pokazali črnuhi v Sloveniji reakcionarnejši od samega Beograda!

Ne pozabite, delavci, rudarji, da so klerikalci bili tisti, ki so v tem boju šli tako daleč, da so v Trbovljah pozvali orožnike na pomoč proti »rdečemu terorju«, proti delavcem, ki se bore s klerikalci, s stranko Zaloške ceste. To je bil najgnusnejši dokument za klerikalno demokracijo.

ln če je v tem boju zmagalo razredno zavedno delavstvo kljub vsemu, če je zapodilo v beg sovražno armado, potem je to najsijajnejši dokaz njegove odporne sile, dokaz, kaj morejo ustvariti zavednost, solidarnost in disciplina.

V rudnikih, globoko pod zemljo, pri žarečih plavžih, v dimovitih tovarnah, v zaduhlih in prašnih delavnicah, na ponosnih stavbah, se je zganilo tisoče sklonjenih postav. Tisočeri hrbti so se zrav-nali, tisočera srca je prešinila ena misel, brat in sestra, vsi in vsak.

Delavstvu pravice, kruha in svobode! Okorne roke so pisale čez papir svojo voljo in sodbo, odločno in krepko.

ln zmagali smo! Iz Trbovelj in Zagorja, iz Hrastnika in Jesenice, iz Ljubljane in Celja, do Maribora, Ptuja, iz srede Slovenskih goric prihaja vest o zmagi razredno zavednih delavskih množic.

Bojni duh je vzbudil zavest, postal je silen klicar.

To je začetek! Delavska zbornica je naša! Pod rdečo zastavo organizacije, naprej!

Draginjska tabela.

Petčlanska rodbina porabi na mesec:

Živilo	Množina	Cena za enoto		Skupen iznos	
		1.1913	okt. 1925	1.1913	dec. 1925
	kg	K	Din	K	Din
Moka za pecivo	8	0.36	5.50	2.88	44.—
Moka za kuho	6	0.34	5.—	3.04	30.—
Krušna moka	35	0.33	4.50	11.55	157.50
Koruzna moka	6	0.25	3.50	1.50	21.—
Krompir	51	0.06	1.25	3.06	63.75
Fižol	6.3	0.36	3.50	2.27	22.05
Kaša	1.2	0.32	6.—	0.38	7.30
Riž	2.1	0.44	10.—	0.92	21.—
Olje	1	1.50	20.—	1.50	20.—
Mast	3.9	2.—	30.—	9.80	117.—
Mleko	45.1	0.20	3.—	9.—	135.—
Meso	6.1	1.80	18.—	10.98	109.80
Sladkor	5.8	0.88	15.50	5.—	89.90
Kis	2.5	0.24	2.50	0.60	6.25
Sol	2	0.24	4.50	0.48	9.—
Kava	0.4	2.72	72.—	1.09	28.80
Kavina primes	2	0.96	20.—	1.92	40.—
Skupaj				64.97	862.25

Draginja. Ena predvojna krona je sedanjih Din 14.64

Mednarodni pregled.

Velika brezposelnost na Danskem.

Na Danskem je v prvem letošnjem tednu brezposelnost zelo narasla. Podporne blagajne strokovnih organizacij zaznamujejo porast brezposelnih delavcev od 73.000 na 84.000, to se pravi, vsak tretji strokovno organizirani delavec je brez dela. Skupno število brezposelnih pa se more ceniti na 100.000, ker v statistiki strokovnih organizacij niso zaseženi. Le malo imajo upanja danske strokovne organizacije, da se bo v prihodnjih tednih ta brezposelnost zmanjšala.

Gospodarski položaj Sovjetske Rusije.

Generalni tajnik komunistične stranke Stalin je podal v svojem pet ur trajajočem govoru centralnemu odboru ruske komunistične stranke poročilo o gospodarskem položaju Sovjetske unije: V preteklem gospodarskem letu je bila zunanja trgovina Sovjetske unije za 144 milijonov pasivna. V prihodnjem letu bo dosežena najmanj aktiva 100 milijonov. Poljedelska produkcija je dosegla 71 odstotkov produkcije iz leta 1913. Industrija istotako 71 odstotkov in bo v tekočem letu dosegla 95 odstotkov predvojne stanja. Porast državne zadrudne industrije je mnogo večji, kakor porast privatne industrije, ki znaša 24 odstotkov celokupne produkcije in 4 odstot. manj, kakor v preteklem letu. Proračun obsega 5 milijard in znaša 74 odst. od proračuna l. 1913. Čisti dobiček državne industrije v preteklem letu znaša v trgovini 315 milijonov in v 22 bankah 46 milijonov, od katerih je naloženih 201 milijon v državni blagajni. Plačilna moč delavskega razreda Sovjetske unije je dosegla 7 milijonov proti 5 in pol milijonom v preteklem letu. V tem času je v Sovjetski uniji 715.000 brezposelnih delavcev in delavk proti 765.000 v preteklem letu. K temu je treba omeniti, da v tem času industrija išče 430.000 kvalificiranih delavcev. Na podlagi stopnjujočega blagostanja vseh ljudskih plasti (delavska mezda znaša povprečno 96 odstotkov predvojne) narašča politična aktivnost proletariata in poljedelcev ravnotako kakor ona nove buržoazije in bogatih veleposesnikov.

Madžarski škandal.

V Madžarski je bila odkrita s pomočjo francoskih dektivov nečuvna falzifikatorska afera, ki dokazuje vsemu svetu, da kraljuje v tej deželi tolpa navadnih falzifikatorjev in goljufov. V afero so zapleteni najvišji državni predstav-

niki, med njimi celo predstavnik sedanega belega terorja na Madžarskem, državni upravitelj Horthy. Družba falzifikatorjev, kateri je načeloval princ Windischgrätz, se je pečala predvsem s falzificiranjem francoskih frankov. Z izkupičkom te akcije, ki bi dosegel neverjetne vsote, so nameravali financirati novo akcijo za vstopitev monarhije na Madžarskem. Iz teh sredstev so že vzdrževali madžarski fašisti ogromno tajno in docela oboroženo armado. Že dolgo pred odkritjem te afeze so madžarski socialni demokrati jasno in odločno razkrivali tajnosti madžarske reakcije, vendar so se poslužili madžarski reaktivisti vedno in povsod sredstev, s katerimi so onemogočili razširjanje teh odkritij. Zadnja odkritja pričajo, da so bila sumničenja in dokazi socialnih demokratov pravilni in upravičeni, zato je razumljivo, da so i na Madžarskem i v tujini pridobili na ugledu. Kljub največjemu terorju, ki še ni prenehal, demokratični element na Madžarskem uspešno razkrinkuje mahinacije monarhistov.

Največja strokovna organizacija.

Med Splošno delavsko zvezo in Zvezo transportnih delavcev na Angleškem so se vršila pogajanja za združitve obeh organizacij. Ta združitev bi pomenila ustanovitev največje strokovne organizacije, ki bi se raztezala po vsej Angleški in na svetu sploh. Tajnik Splošne delavske zveze je s. Clynes, vodja angleške Delavske stranke.

Brezposelnost v Nemčiji.

Veliko vznemirjenja je povzročila v zadnjem času brezposelnost v Nemčiji, ki rapidno narašča. Od 673.000 je poskočilo število brezposelnih delavcev in delavk v zadnjem mesecu na nad 1 milijon, t. j. za okroglo 33 odstotkov.

Mednarodno tajništvo grafičnih delavcev.

Mesto umrlega s. Verdana je nastopil kot tajnik Mednarodnega tajništva tiskarjev s. Ivan Grundbacher.

Naše organizacije.

Iz Strokovne komisije.

DELAVSKI ŽEPNI KOLEDAR.

Ker je že vsa naklada žepnega koledarja pošla, prosimo vse funkcionarje po podružnicah, da nam neprodane izvide takoj vrnejo in nam tako omogočijo jih poslati onim, ki nanj še reflektirajo.

Strokovna komisija.

Usnarji.

Podružnica usnarjev in sorod. v Ljubljani sklicuje za nedeljo, dne 31. januarja, svoj redni letni občni zbor, kateri se bo vršil v restavraciji »Zlatorog« ob 9. uri dopoldne z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole; 2. volitev odbora; 3. volitev štirih članov v izpitno komisijo; 4. bodoče naloge naše organizacije; 5. slučajnosti. Ker je dnevni red važen, je udeležba dolžnost. Ako bi občni zbor ne bil ob določenem času sklepčen, se vrši uro pozneje drugi ob vsakem številu navzočih članov. — Odbor.

Splošna Delavska Zveza Jugoslavije.

Splošna Delavska Zveza Jugoslavije, podružnica Litija, sklicuje v nedeljo, dne 31. januarja, ob 9. uri dopoldne, svoj redni občni zbor v gostilni Cerar (Franko). Dnevni red: 1. poročilo funkcionarjev; 2. volitev novega odbora; 3. volitev v Delavsko zbornico; 4. slučajnosti. Dolžnost vsakega člana je, da se tega občnega zbora zanesljivo udeleži. Odbor.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Zagorje. (Neznosne razmere rudarjev.) Nekdanji Benečani so za prevažanje svojega blaga iz Benetk navolili sužnje in jih prikovali na galeje, da so jim iste prepeljavali v Aleksandrijo in nazaj. Mnogo jih je med vožnjo vsled teže dela in slabe hrane poginilo. Pa kaj zato; v Aleksandriji so jim trgovci s sužnji za mal denar zopet preskrbeli nove sužnje, ki so zopet samo enkrat vozili galeje in Benečani so kljub temu bogateli. To se je godilo pred in po Kristusovem rojstvu, a godi se še danes, osobito pri Trboveljski premoškopni družbi v Zagorju. Tu pri nas hoče ravnanje z vsemi svojimi priganjci, od prvega do zadnjega, doseči menda akord, častno kolajno in še nad 30.000 Din tantieme letno potom izmoghavanja in trpinčenja uboge rudarske pare. Oholost in nadutost teh gospodov meji že na absurdnost. Ne samo, da se ljudi meče na cesto kar »en gros«, kar gre sicer v glavnem na konto centralnega vodstva Trb. družbe v Ljubljani, toda pri nas se to izvaja s perfidno natančnostjo. Kaj bodo ljudje počeli sedaj sredi zime brez posla na cesti, to je tem gospodom proketo malo mar. Kljub temu, da je skoro popolen zastoj v odvozu premoaga in se ljudi reducira, so uvedli v rudniku Kisove 8 in četrtino delo s tem, da na primer zahtevajo, da morajo biti rudarji zbrani točno ob pol 6. uri zjutraj pri prečitanju (Verlesung) ter pridejo pa potem zadnji šele ob 2. uri popoldne iz jame. Torej na eni strani ljudi na cesto, na drugi strani pa podaljšanje delovnega časa. To je parola teh gospodov. Izmed vseh priganjčev se pa najbolj odlikujeta g. Lapornik, obratni vodja rudnika Kisovec, in pa inž. Petrič v Kotredežu. Prvi kriči kakor obseden. In v rudniku Kotredež so določili ceno za vozikec premoaga na mestu (krajcu), reci in beri, 5 Din 96 para, ki absolutno onemogoča, da pride rudar do kakega zaslužka, če mu premoag sam ne leti na kup. Pa če se rudar prižeti, da pod tem pogojem ne more nič zaslužiti, potem kriči ta novopečeni ljubljanski inženir Petrič: hočeš, nočeš, moraš! — Ti neumna rudarska para pa delaj, delaj, garaj in garaj, dokler te vrag ne vzame. In če te ne vzame, te pa končno vržemo na cesto. To je danes parola rudarskih podjetnikov in njihovih priganjčev. Da, 1670 rudarjev uklanja tukaj svoj hrbet pod težo kapitalističnega biča. Ampak, gospodje, zapomnite si: vsaka sila do vremena! Srd in gnjev, ki se tukaj kopiči v izmučenih prsih vaših sužnje, zna prekipeti in potem se ne čudite, če postane ta potrpeljiva rudarska para — zver. Gospodje priganjci Trboveljske družbe, premislite dobro, predno nas poženete v skrajni obup. Tudi mi smo ljudje, ki nečemo ničesar drugega, kakor da se z nami človeško postopa in pa da se nam za naše delo da tudi pošteno plačilo.

Mežica. Dolgo časa smo mežiški rudarji taval v temni zmoti po krivdi naše nezavednosti, a še več pa po krivdi raznih političnih šarlatanov. Da, dolgo smo se, nahujskani od teh izrodov delavskega razreda, med seboj prepirali in drug v drugemu videli vraga! Pozabili smo v tem sovraštvu, da ima od tega dobiček edino kapitalizem, da, pozabili smo pri tem popolnoma na obrambo naših interesov in s tem v zvezi na našo razredno organizacijo. Ampak naš podjetnik in njegov priganjci so pri tem budno pazili nad nami, da ja kolikor največ izčrpajo iz naših žuljev za svoj dobiček. Tako so se naši zaslužki vedno zmanjševali kljub vedno napornejšemu delu, naše žene in naši otroci so postajali vedno slabši vsled nezadostne prehrane ter bolehal vsled slabe obleke po zaduhlih brlogih. A poleg vsega tega trpljenja so razni priganjci, ala Orešnik, Golob in drugi, visoko vihteli svoj valpetski bič nad našimi plečami s tem, da so in da še kriče nad nami kakor nad neumno živino ter nas še poleg tega za vsako malenkost občutno kaznujejo z de- narno globo. Tako gre že skoro ves naš bori zaslužek samo za kazni, davek in druge odtegljaje. Zatorej ni čudno, če

ČAJNA ROČKA
modra
Čaj za dame
mila, cvetna, ne razburjajoča,
lakoimovana
Ruska čajna mešanica
posebno primerna za pripravu
samo parjaja,
ker tudi pri daljšemu vječenju
ne postane grenka.

Svoj k svojim!

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. —

Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. —

Kdor ne oglašja v

„Delavcu“

naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

Sodrug!

Zahtevajte po vseh brivnicah, kavarnah, gostilnah, „Delavca“! „Delavec“ naj ne manjka v nobenem javnem lokalu!

se jetika že opriema nas in naših družin ter da smo pri vsem tem, če si hočemo podaljšati svoje življenje, primorani, da beračimo pri privatnih trgovcih, da nam naj dajo blaga na »puč« (kredit), če nečemo, da nas takoj vrag vzame. — Tako se godi nam rudarjem v Mežiški dolini, ki se ne ustrašimo dan na dan, globoko v skalovju, v potu svojega obraza, kopati našim kapitalistom milijonske dobičke, a nimamo pa toliko razredne zavesti, da bi strnili svoje delavske vrste v eno skupno proletarsko armado — v obrambo svojih interesov. Ne, to je sramota! Zatorej, rudarji, kdor izmed vas noče biti sam svoj rabelj, ta naj gre z nami v našo razredno organizacijo: Zvezo rudarjev Jugoslavije. — Mežiški rudarji.

Ljubljana. (Tobačna tovarna.)

V petek, dne 18. decembra, se je vršil shod tobačnega delavstva v gostilni »Krčon«. Shodu je predsedoval s. Ropret. Dnevni red je bil naslednji: 1. volitev v Delavsko zbornico; 2. ukinitvev brezplačnega tobaka in 3. odtegnitev delavkam že izplačanih draginskih doklad za otroke.

K prvi točki je poročal s. Svetek o važnosti volitev v Delavsko zbornico ter o velikem pomenu zmage Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije za ves nadaljni razvoj delavskega gibanja. Nadalje je govoril s. Makuc, ki je protestiral proti ukinitvi brezplačnega tobaka in naglašal, da so to stare pravice tobačnega delavstva, ki jih mora delavstvo z vsemi sredstvi braniti ter se obenem bojevati za pridobitev novih pravic. Ravno taka krivica je tudi odtegovanje že izplačanih draginskih doklad za otroke približno 150tim delavkam tovarne. Ako monopolna uprava ne ve, kdaj in kako mora objasniti delavstvu svoje sklepe, ni delavstvo krivo, če je dobivalo doklade od aprila meseca pa do oktobra leta 1925. Monopolna uprava zahteva sedaj povračilo izplačanih doklad za pet mesecev nazaj! Kaj se to pravi? Ob sedanjih draginjah in pri nizkih plačah že izplačane doklade, ki so jih delavke že davno porabile, naj delavke sedaj vrnejo? Delavstvo tu ni krivo! Sicer se za te odtegljaje toži državno podjetje, monopolno upravo, pred meščanskim sodiščem, in videli bomo, kako bo celo zadevo razrešil državni sodnik. Zahtevamo slej ko prej, da se denar, ki je že izplačan, delavkam pusti.

Nadalje je dejal s. Makuc: Vemo, da nam resolucije in intervencije ne hasnejo, ali vendar se bomo poslužili v meščanski kapitalistični družbi tudi teh sredstev. Ako pa bo potrebno, podvzeti energičnejše korake, se jih združene strokovne organizacije ne bodo ustrašile. Kar je našega, tega je sicer silno malo — zahtevamo pa, da se nam dá. V nasprotnem slučaju bomo primorani apelirati na ves proletariat, da nam prisloži na pomoč.

Končno je govoril še s. Bučan in prečital resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. V resoluciji se zahteva naslednje:

1. Monopolna uprava naj takoj odkaže izdajo sledovanja za november, december 1. 1925 in januar 1926, da ne bo delavstvo prikrajšano na svojih prejemkih.
2. Monopolna uprava naj v najkrajšem času uredi in nakaže izplačilo premalo izplačanih in za nazaj odtegnjenih doklad za otroke (takozvani poročniški dodatki).

Po sprejetju resolucije je predsednik zaključil ta za pokret tobačnega delavstva važen shod.

Razno.

Poziv antialkoholnih zdravnikov.

Javnosti, vsem šolam, humanim in kulturnim društvom, predvsem pa antialkoholnim organizacijam!

Široka javnost vsaj v besedah obsoja grozno narodno pijančevanje ter spremlja vsako antialkoholno akcijo s precejšnjo naklonjenostjo. Antialkoholni pokret pri nas ni nov, temveč bo star že 25 let. Kljub temu pa treznost ni napredovala — nasprotno je Slovenija vsak dan bolj zapita in krvava. Prizadeva se mnogostransko, da se alkoholizem omeji in popolnoma odpravi. Šola poizkuša storiti svojo dolžnost, človekoljubna društva žele celiti rane mnogim alkoholizem žrtvam. Kulturna, predvsem pa telovadna in športna društva stremijo obvarovati naš narod pred telesnim in duševnim propadanjem ter si prizadevajo dokazati javnosti, kako je njih delo usmerjeno proti alkoholizmu. I antialkoholne organizacije žele rešiti pri nas alkoholno vprašanje.

Napori so torej tu, uspeh pa ni — vsaj ne toliko, kolikor bi to odgovarjalo naporom.

Zakaj ni željenih uspehov?

Zdravniki, posebno oni, ki delujejo na polju narodnega zdravja, se dobro zavedajo velikega pomena protialkoholnega delovanja. Prepričani so tudi, da je vzrok vsem neuspehom v boju proti alkoholizmu nepopolnost in nekorenitost protialkoholnega boja.

Ali zamore javnost, ki z besedami pobija alkoholizem, sama pa pije, uspešno delovati proti alkoholni bolezni celega naroda? Ali zamore šola, ki nima sistematično sestavljenega programa antialkoholnega pouka, uspešno vršiti svojo nalogo za strez-

njenje naroda? Ali zamore abstinentno učiteljstvo, ki nima svoje lastne abtinentne organizacije, s polnim uspehom vršiti svoj poklic? Ali zamore človekoljubno in kulturno društvo, predvsem telovadno in športno društvo, z uspehom uplivati na svojo okolico svojih idej, če si pridobiva denar za svoje društveno delovanje z alkoholnimi veseliciami?

V borbi proti alkoholizmu nujno potrebujemo enotnega sistema, enotnih načel. Osnovni pogoj boja proti alkoholizmu je popolna abstinenca. Samo popolna abstinenca bo iztrgala slovenski narod bolezn, trpljenju in revščini, ki so le premnogokrat posledica pijančevanja. Žalibog starejši po večini ne razumejo utemeljenosti te zahteve, zato pa se je treba obrniti predvsem k mladini. Da je treba mladino protialkoholno vzgajati, to zahtevajo vsi resni vzgojitelji brez debate.

Na imenovanih načelih dosledne abstinence priporočajo podpisani abstinenti zdravniki šoli sledeči sistem protialkoholne vzgoje. V šolah naj se snujejo šolske abstinence organizacije, bilo pod imenom »Mladi Junaki« ali pa »Kolo Saveza Trezvene Mladeži«. Te organizacije naj vodijo po možnosti abstinenti učitelji. Mladina, ki je že sama po sebi radikalna, naj se vzgaja v smislu radikalne popolne abstinence po imenovanih načelih in z jasnim ciljem brezalkoholnega gospodarstva. Voditelji te organizacije naj ne pripusti šoli doraščajoče mladine sami sebi, temveč naj ustanovi tej mladini lastna abstinentska društva za odrasle. Ta društva pa naj ne bodo samo torišča borbe proti alkoholizmu, temveč naj bodo podlaga za splošno zdravstveno prosveto. S tem bo postala šola potom požrtvovalnega učiteljstva, ki bo delalo roko v roki z abstinentnim zdravništvom — naša rešitev.

Pozivamo vsa športna in telovadna društva, katerih namen je pravzaprav pospeševati in ohraniti zdravje članstva, katerim je rej ležeče na dobrobit društvenikov, da uvedajo v društva, med naraščaj kakor tudi med odraslo članstvo čimprej obvezno popolno abstinenco.

Ravno tako je potrebno, da vse ostale organizacije, na katere se v naslovu obračamo, sodelujejo pri imenovanem vzgojnem delu ter v interesu mladine odpravijo našete nedoslednosti.

To smatrajo podpisani abstinenti zdravniki potrebnim, povedati našemu narodu za novo leto.

V Ljubljani, dne 26. decembra 1925.

Dr. Justin, dr. Meršol, dr. Mikič, dr. Pirc, dr. Rak, dr. Šarič.

V borbi k zmagi!

Vsem!

Vam vsem, ki stojite v težki borbi za pravico!
Vam v trboveljskih rudnikih,
Vam iz Kranja, borcem proti nočnemu delu v pekarnah, delavcem iz tobačne tovarne, vsem ki Vas reakcija najhujše zadeva in ki ste v odporu pokazali, da ste možje!

Vedite to:

Kjer so borbe, tam so žrtve!
Kjer so žrtve, tam so zmage!
Zato bodo stopili trije na mesto vsakega, ki pade.
Nihče ne bo pomandral naših zastav in strl naše pravice!

Izdajalec je:

Kdor obupuje!
Kdor čaka ob strani!
Kdor pušča izkrvaveti druge!
Kdor prenaša robstvo kot topa žival!
Kdor strelja v naše, kadar strelja nanje njegov gospod!

Izdajalci so slabši kot sovražniki! Poučite o tem nevedne!

Vračajte z zaničevanjem trdovratnim!

Predstraže naprejl!

V Vaših srcih je usoda!

V Vaših srcih je zmagal!

Strokovna komisija za Slovenijo opozarja zaupnike in funkcionarje, da ima v zalogi sledeče brošure:

Postanek in razvoj strokovnih organizacij v Avstriji.

Prvi zvezek knjižnice Strokovne komisije. Obsega 40 strani. Cena 3 Din.

Socialna zakonodaja v naši državi.

Drugi zvezek knjižnice Strokovne komisije. Obsega 64 strani. Cena 5 Din.

Strokovne organizacije GRSJ v Sloveniji.

Tretji zvezek knjižnice Strokovne komisije za Slovenijo. Obsega 24 strani in tri litografske tabele o član-kem gibanju, o gibanju članskih prispevkov in o gibanju tedenskih zaslužkov. Cena 15 Din.

Radniški sindikalni pokret.

Izdal Glavni Radnički Savez Jugoslavije v Beogradu. Obsega 88 strani ter podaja celoten pregled o strokovnem gibanju v naši državi. Cena 15 Din.

Štatut in poslovni pravilnik GRSJ.

Izdal GRSJ v Beogradu. Obsega 24 strani. Cena 10 Din.

Brošure se naročajo pri **Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani, Selenburgova ulica 6 II** na dalje pri **Okrožnem tajništvu v Mariboru, Ruška cesta 7** in **Okrožnem strokovnem tajništvu v Celju, Vodnikova ulica 3.**